

Lhotecká 7, 143 01 Praha 12 tel.: 974 827 118
Adresa pro doručování: fax: 974 827 280
PO BOX 110, 143 00 Praha 4 e-mail: podatelna@suз.cz
ID schránky: 7ruiypv

V Praze dne 15.10.2015

Vaše č. j.: 24/2015/NZ/OV
Naše č. j.: UT-29218/2015
Naše sp. zn.: UT-04041/2015/12
Počet listů: 1
Počet příloh

Kancelář veřejného ochránce práv
Brno, Údolní 658/39
602 00

Stanovisko ke zprávě z návštěvy zařízení pro zajištění cizinců Běla pod Bezdězem

Vážená veřejná ochránkyně práv,

před samotným stanoviskem k obsahu správy považují za nutné zmínit okolnosti, které snad povedou k porozumění situace, která nastala v ZZC Bělá pod Bezdězem a dalších zařízeních pro zajištění cizinců v oblasti kapacit zejména v období srpna a počátku září tohoto roku.

Ještě v červnu t.r. byl průměrný počet zajištěných (a ubytovaných) cizinců umístěných v zařízení pro zajištění cizinců (stále pouze Bělá pod Bezdězem) 199, přičemž v závěru tohoto měsíce se blížil a mírně převyšoval standardní ubytovací kapacitu tohoto zařízení (26.6. – 237 osob, 28.6. – 274 osob, 30.6. – 280 osob).

V červenci t.r. již byl průměrný počet zajištěných (a ubytovaných) cizinců umístěných v zařízeních pro zajištění cizinců 380, přičemž v závěru tohoto měsíce stoupl až na 523 a v Bělé pod Bezdězem na 369. V průběhu měsíce července jsme museli navýšit počet ubytovaných ve stávajících objektech v Bělé pod Bezdězem, vyčlenit část kapacity v zařízení Zastávka pro ubytování zajištěných cizinců a v ZZC Bělá pod Bezdězem instalovat obytné buňky (včetně buněk sanitárních).

V měsíci srpnu t.r. byl průměrný počet zajištěných (a ubytovaných) cizinců umístěných v ZZC již 872, přičemž v závěru tohoto měsíce to bylo již 1172, z toho v Bělé pod Bezdězem 698. V tomto období jsme v ZZC Bělá pod Bezdězem instalovali další obytné (včetně sanitárních) buňky, HZS instaloval v areálu – jako přechodnou ubytovací kapacitu – stany, v zařízení v Zastávce jsme pro umístění zajištěných (a ubytovaných) cizinců vyčlenili další ubytovací kapacitu ve stávajících objektech, současně jsme otevřeli další zařízení pro zajištění cizinců a to ve Vyšních Lhotách (od 7.8.2015).

V měsíci září t.r. byl průměrný počet zajištěných (a ubytovaných) cizinců umístěných v ZZC již 954, přičemž v prvních devíti dnech to bylo stále přes 1000 osob. V dalších dnech se počet zajištěných (a ubytovaných) cizinců umístěných v ZZC již snižoval.

Takovou situaci nelze označit jinak než za situaci mimořádnou. Standardní provoz zařízení pro zajištění cizinců se odehrává ve zcela jiných podmínkách, trůufám si však konstatovat, že i za situace, která byla mimořádná, zajistila Správa uprchlických zařízení cizincům umístěným v ZZC životní podmínky, které nebyly ponižující ani nelze označit špatných zacházením.

K situaci ve stanech

Ubytování ve stanech bylo zřízeno jako ubytování příjmové, přechodné, zejména do doby provedení zdravotních prohlídek a zjištění jejich výsledku.

Strava byla cizincům vydávána přímo v tomto prostoru, snahou bylo vydávat teplou stravu alespoň 1x denně. Je nepravděpodobné a nemám potvrzené, že by kterýkoliv z cizinců dostal po dobu 11 dnů pouze pečivo a sýr.

Podle mých zjištění dostávali cizinci základní hygienické prostředky při příchodu do zařízení, je nepravděpodobné a nemám potvrzené, že by je kterýkoliv z cizinců neobdržel po dobu 11 či 23 dní.

Osobně jsem byl svědkem – při dvou náhodných návštěvách ZZC – toto, že i pro tuto skupinu osob jsme nákupy zajišťovali. Nákupy provádíme 1x týdně pro ZZC, pokud uvádíte, že zde umístění cizinci neměli možnost nakupovat, tak se mi jeví jako pravděpodobné, že nedisponovali finančními prostředky nebo zde byli cizinci tak krátkou dobu, že neuběhl od předchozího nákupu.

Ano, u stanů nebyly instalovány veřejné telefonní automaty, zdůrazňuji opětovně, že postavení stanů bylo provizorní řešení. Cizinci, kteří měli potřebu si zatelefonovat byli doprovázeni k VTA v objektu E. Že byli o možnosti telefonovat informováni svědčí i vydání telefonních karet.

Co se týče nedostatku ošacení či obuvi, dovolím si tvrdit, že základní potřeby cizinců byly satureovány a to ať již přímo ze zdrojů Správy uprchlických zařízení MV či nevládní organizace, která v zařízení provozuje sociální šatník a v pozdějším období i z darů občanů. Samozřejmě, že nebylo možné uspokojit veškerá přání cizinců, ale trůfám si konstatovat, že k naplnění základních potřeb došlo.

Ano, potvrzují, že v prostoru stanů nebyly k dispozici chladničky.

Nesouhlasím s tvrzením, že cizinci nevěděli nic o činnosti sociálních pracovníků, o jejich roli jsou informováni při příchodu do zařízení pro zajištění cizinců.

Připouštím, že cizincům umístěným ve stanech nebyla explicitně a bez dalšího k dispozici informace o právním poradenství. Byl jsem však informován, že v případě zájmu byla cizincům informace zprostředkována. Podotýkám, že Správa uprchlických zařízení nebyla subjektem, který právní poradenství poskytovat či zprostředkovávat.

K situaci v tělocvičně

I v tomto případě bylo ubytování skutečně koncipováno jako ubytování příjmové, přechodné, je pravdou, že přístup na toaletu a umývárny byl režimové usměrňován prostřednictvím zaměstnanců bezpečnostní služby. A stejným způsobem byly zajištěny možnost vycházky před tělocvičnu. Zásadně nesouhlasím s tím, že by cizincům byla tato možnost odepřena, sám jsem byl při dvou neohlášených návštěvách v tomto období svědkem toho, že dveře tělocvičny byly otevřeny a cizinci mohli volně tělocvičnu opustit a vycházet před objekt. Navíc cizinci umístění v tělocvičně mohli – opět režimové – využívat sanitární buňky umístěné před tělocvičnou (celkem 8 sprch, 12 umyvadel, 4 pisoáry a 4 wc). Zpětně však připouštím, že přístup k sociálnímu zařízení mohl být řešen jinak, stejně tak vycházky.

K problematice stravy, základních hygienických prostředků, k veřejným telefonním automatům, chladničce odkazují na výše uvedené.

K situaci v buňkách

K výdeji základních hygienických prostředků, resp. ošacení a obuvi jsem své stanovisko již zmínil výše.

Ano, v prostoru buněk nebyly k dispozici houpačky, prolézačky, televize. Cizinci však měli k dispozici hračky, hry, hrací karty. Osobně jsem na střeších buněk viděl nejméně dva fotbalové míče a tříkolku, jsem si jist, že zaměstnanci Správy uprchlických zařízení je tam neodložili.

Ano, některé matrace neměly omyvatelný povrch, před umístěním do buněk jsme však matrace nechali vyčistit odbornou firmou. Všechny obytné buňky byly vybaveny s matracemi skříňkami, stolem, židlemi. Každý cizinec měl k dispozici přikrývku, polštář, povlečení, včetně prostěradel. Co s nimi (prostěradly, stoly v buňkách) provedli v době Vaší návštěvy, nejsem schopen posoudit.

Pro konzumaci stravy byla v této části ZZC zřízena z propojených obytných buněk jídelna vybavená stoly a židlemi, z jakého důvodu ji cizinci nevyužívali nejsem schopen odpovědět.

Umísťování cizinců do obytných buněk probíhalo ze strany Správy uprchlických zařízení MV koordinovaně, zajištění cizinci toto rozmístění bohužel nerespektovali a v rozporu s vnitřním řádem putovali mezi obytnými buňkami. Z tohoto důvodu jsme nebyli schopni v rámci pohovorů s nimi ovlivnit situaci, kdy v obytné buňce, do níž jsme přidělili 4 cizince, přespávalo cizinců 6 až 8. Vymoci si řádný stav silou nebylo samozřejmě z našeho pohledu v dané situaci žádoucí.

Potvrzuji, že přímo v prostoru buněk neměli cizinci k dispozici chladničky.

Ano, Správa uprchlických zařízení požádala policii o přítomnost při výdeji stravy, protože cizinci nerespektovali pokyny naše (ani zaměstnanců bezpečnostní agentury), vznikaly fyzické konflikty a zaměstnanci Správy uprchlických zařízení se cítili ohroženi (samozřejmě, že ne ze strany dětí, ale dospělých).

K situaci v ubytovně A

K výdeji základních hygienických prostředků odkazuji na výše uvedené. Pro doplnění uvádím, že má osobní zkušenost je taková, že po odchodu cizinců ze zařízení, zůstávají na místě a v odpadcích nespoteřované a nerozbalené hygienické prostředky, včetně hygienických vložek.

Ano, k navýšení ubytovací kapacity jsme záměrně využili i prostor bývalých kuchyněk.

Nevylučuji, že při Vaší návštěvě neodpovídal počet postelí počtu cizinců na pokoji, přisuzuji to však opět situaci, kdy se cizinci svévolně přestěhovávají bez ohledu na naši rozdělení (z našeho pokynu pět postelí na pokoj přiděleno nebylo).

K chybějícím dveřím mohu uvést to, že buď šlo o jejich svévolné odstranění, což u matky s dítětem nepředpokládám, nebo o jejich opravu či výměnu.

Výměna lůžkovin probíhá standardně jednou za 14 dní, není pravda, že ložní prádlo neměníme. Na druhou stranu výměna prádla vyžaduje i součinnost cizinců, kterou také cizincům zdůrazňujeme a vysvětlujeme.

Pračka je přístupná v době od 7:30 do 19:30, na každém patře objektu, o tom jsou cizinci informováni. Nerozumím formulaci, že se není možné domoci zpřístupnění pračky. Pokud nebyla přístupná v den Vaší návštěvy v době, kdy přístupná být měla, bylo nejjednodušší věc vyřešit přímo na místě s vedoucím ZZC.

Potravinu je a bylo možné v této budově v chladničce uskladnit, a to u ubytovatele, zaměstnance Správy uprchlických zařízení.

Ano, žádná okna nebyla vybavena závěsy ani záclonami, což-jak jsem uvedl dříve-považuji za nadstandardní stav.

K potřebám dětí

Ano, souhlasím s Vámi, že stav sociálních zařízení používaných cizinců neodpovídá našim zvyklostem a očekáváním a je smutné, že si to neuvědomují ani rodiče, přestože ten

stav vypovídá především o jejich vnímání hygieny, a nižším hygienickém standardu. Ujišťuji Vás však, že jsme na to – právě s ohledem na přítomnost dětí – nerezignovali a úklid zejména společných sociálních zařízení byl prováděn několikrát denně.

Doplňkovou výživu (včetně Sunaru) dětem, resp. jejich zástupcům poskytujeme dle doporučení Zdravotnického zařízení MV. Mléko není náhradou umělé výživy (Sunaru).

Jsem toho názoru, že v oblasti ošacení a obuvi byly základní potřeby dětí uspokojeny, byť připouštím, že očekávání rodičů mohou být rozdílná, tzn. vyšší. Na druhou stranu – pro dokreslení situace – bych Vám přál vidět odpadkové pytle plné ošacení, které cizinci v zařízeních obdrželi z humanitárních sbírek a následně vyhodili do odpadu.

Úřad veřejné ochránkyně práv byl informován, že zrovna počet plen vydávaných pro děti v základních hygienických potřebách se výrazně zvýšil na jaře letošního roku. Takže pro shrnutí – děti do jednoho roku věku 7 ks plen na den, děti od 12 měsíců do 18 měsíců 5 ks plen na den a děti od 18 měsíců do 24 měsíců 3 ks plen na den. Jsem toho názoru, že to není množství nikterak podhodnocené a znovu připomínám, že jsme schopni zohledňovat a zohledňujeme individuální potřeby. Zobecnění a paušalizování o nedostatečném počtu plen je zavádějící a účelové.

Každý cizinec obdrží při příchodu do zařízení pro zajištění cizinců plastový hrnek, tvrzení, že nejsou k dispozici hrnky je tak nepravdivé.

Vážená veřejná ochránkyně práv,

dovolte mi, abychom Vás informoval stručně o současném stavu v ZZC Bělá pod Bezdězem. V zařízení bylo (14.10.2015, 24.00) 270 cizinců, k ubytování rodin s dětmi, žen a NBD jsou využívány pouze „kamenné objekty A,B. Objekt B jsme nákladem cca čtvrt milionu Kč vyčistili a vymalovali po odchodu mužů, dále jsme všechny postele vybavili novými matracemi. Muži – jednotlivci, kterých bylo 80, jsou ubytováni v objektu D a v buňkách. Stany, tělocvična ani buňky u objektu F užívány nejsou. Postupně začínáme s realizací doporučení, která jsem akceptoval na počátku letošního roku, ale k nimž nemohlo z objektivních důvodů (viz úvod tohoto stanoviska) dojít v dřívějším období (venkovní hrací prvky pro děti, dětské koutky v obou ubytovnách apod.).

S pozdravem

Mgr. Miloslav Koudelný
ředitel